

Mr Laura Fekonja

Filozofski fakultet Univerziteta u Ljubljani

Sto let slovenistiki na Univerzite Karlove v Praze: pedagogove a vedci ve stinu dejin = Sto let slovenistike na Karlovi univerzi v Pragi: pedagogi in znanstveniki v senci zgodovinskih sprememb. – Vyd. 1 – Praha: Filozoficka fakulteta Univerzity Karlovy (ur. A. Jensterle-Doležalova, J. Honzak-Jahić, A. Šurla), 570 str.

ISBN 978-80-7308-543-8

378.4*80(= 163.6)+908(497.4)*316.72/75*(437.3)*(497.4)*(437.311)

**STOGODIŠNJICA SLOVENISTIKE
NA KARLOVOM UNIVERZITETU U PRAGU
Pedagozi i naučnici u senci istorijskih promena**

U monografiji pod navedenim naslovom sakupljeni su referati sa međunarodne naučne konferencije održane u novembru 2014. godine u Pragu. Na konferenciji su učestvovali naučnici iz Slovenije, Češke, Srbije i Poljske.

Lektorat za slovenački jezik na Karlovom univerzitetu u Pragu ima, poput slovenistike u Beogradu, vrlo dugu tradiciju. Godine 2014. lektorat za slovenački jezik u Pragu proslavio je 100 godina postojanja. Ovom prilikom su kolege iz Praga, dr Alenka Jensterle – Doležal, dr Jasna Honzak Jahić i dr Andrej Šurla, organizovali naučnu konferenciju, uz izdavanje kolektivne monografije, koja ukazuje na izuzetno bogatstvo i vitalnost evropskih slovenističkih naučnih i kulturnih veza.

U uvodu su organizatori konferencije (istovremeno i urednici monografije) zapisali da 1914. godina, kad je bio osnovan lektorat za slovenistiku na Karlovom univerzitetu u Pragu, ne predstavlja značajnu prekretnicu u naučnim kontaktima Slovenaca i Čeha, nego da je u pitanju »nastavak i posledica« dobrih i bogatih veza između ova dva naroda, koje su bile posebno intenzivne na prelasku vekova, u poslednjoj fazi monarhije. Autori navode da je istorija praške slovenistike slična istoriji drugih grana slavistike na Filozofskom fakultetu (sa izuzetkom rusistike), naglašavajući značaj ključnih pojedinaca, koji su omogućili širenje slovenačkog jezika i književnosti na najstarijem univerzitetu u srednjoj Evropi,¹ a reč je prvom

1 Karlov univerzitet je bio osnovan 1348. godine.

lektoru za slovenački jezik Jožefu Skrbinšku, profesoru i slavisti Matiji Murku, istoričaru književnosti Otonu Berkopecu i profesoru Janu Petru.

Zajednička naučna monografija koju je objavio Filozofski fakultet Karlovog univerziteta u Pragu, obuhvata 570 stranica, a u njenoj izradi je učestvovalo 40 autora evropskih zemalja. Monografija obuhvata šest tematskih celina.

U prvoj celini pod naslovom Istorija slovenistike i slavistike na Filozofskom fakultetu Karlovog univerziteta u Pragu, sakupljeno je sedam radova u kojima je predstavljen doprinos i značaj Jožefa Skrbinške, Matije Murka i Jana Petra za prašku slovenistiku. Druga celina obuhvata radove posvećene istoriji slovenačko-čeških kontakata u oblasti jezičkih istraživanja, a obrađene su, između ostalog, teme koje se bave praškim funkcionalističkim strukturalizmom (Ada Vidovič Muha), uticajem češke lingvistike na određene sintaksičke pojave u slovenačkom jeziku (Andreja Žele), uticajem praške škole na slovenačku lingvistiku (Monika Kalin Golob i Hotimir Tivadar) itd. Treća celina se takođe bavi istorijom slovenačko-čeških kontakata: prilozi osvetljavaju teme iz oblasti književnosti (npr. Jonatan Vinkler, Marijan Dović, Andraž Jež, Milena Mileva Blažić, Mateja Pezdirc Bartol, Alojzija Zupan Sosič) i muzike (Matjaž Barbo, Jernej Weiss). Četvrta celina predstavlja tri slovenistike u evropskom prostoru: predstavljene su slovenistike u Katovicama (Monika Gavlak), Beogradu (Maja Đukanović) i Bratislavi (Saša Poklač). Peta celina sadrži tri priloga autora sa multikulturalnim identitetima. Osvetljeno je naučno i književno stvaralaštvo Alenke Jensterle – Doležal (Irena Novak Popov), jezik i prostor u romanu *Temni angel pozabe* Maje Haderlap (Mana Mžourkova) dvo- i multikulturalnost u savremenoj slovenačkoj književnosti (Silvija Borovnik). Šestu celinu čine pre svega sećanja lektora, koji konkretizuju stogodišnju tradiciju nastave slovenačkog jezika u Pragu (Andrej Šurla, Nives Vidrih), kao i predstavljanje sva tri lektorata za slovenački jezik u Češkoj (Mojca Nidorfer Šiškovič) i čeških učesnika na Seminaru slovenačkog jezika, književnosti i kulture (Damjan Huber).

Prilog Maje Đukanović predstavlja izuzetno zanimljivu i dugu tradiciju nastave slovenačkog jezika na univerzitetskom nivou u Srbiji. Autorka navodi da počeci beogradske slovenistike sežu do početka 20. veka, kad je profesor srpske književnosti Pavle Popović 1905. godine, posle uspešnog stručnog usavršavanja u Ljubljani, na *Velikoj školi* u Beogradu organizovao prvi tečaj slovačke književnosti, a dve godien kasnije,

1907. godine i prvi tečaj slovenačkog jezika za buduće prevodioce. Posle Drugog svetskog rata, od 1947. naovamo, slovenački jezik i književnost predavali su se na Katedri za srpski jezik i Katedri za srpsku književnost, a nastavu su držali i domaći stručnjaci i gostujući predavači iz Slovenije. Kako autorka priloga tvrdi, interes za intenzivnim učenjem slovenačkog jezika posebno se razvio posle 2000. godine, a kao pozitivno ocenjuje to što interes za slovenački jezik u Srbiji neprekidno raste, jer se »otvaraju nova područja istraživanja u vezi sa međusobnim uticajem i preplitanjem oba jezika«, što povoljno utiče na razvoj same nastave slovenačkog jezika i interesovanja za njega.

Prilozi u monografiji *Sto let slovenistike na Karlovi univerzi v Pragi* dobro osvetljavaju istoriju lektorata slovenačkog jezika na praškom Filozofskom fakultetu, veliku raznolikost, kontinuitet i bogatstvo slovenačko-čeških lingvističkih, književnih i širih kulturnih veza, kao i značaj postojanja slovenistika u evropskom prostoru.